

Riói Nyilatkozat a Környezetről és a Fejlődésről

Bevezetés

Az Egyesült Nemzetek Környezet és Fejlődés Konferenciája,

Bezárva találkozóját, amelyet 1992. június 3-14. között Rio de Janeiróban tartott, *Megerősítve* a Stockholmban "Az Emberi Környezet" címmel megtartott ENSZ-konferencián 1972. június 16-án elfogadott Nyilatkozatot és törekedve, hogy arra építsen;

Azzal a céllal, hogy egy új és igazságos globális közösséget hozzanak létre az Államok, a társadalmak legfontosabb csoportjai és az emberek közötti együttműködés új szintjeinek megteremtésén keresztül; *Azzal az irányultsággal*, hogy olyan nemzetközi egyezmények készüljenek, amelyek mindenki érdekeit tiszteletben tartják és megvédik a globális környezet és fejlesztési rendszerek egységét;

Felismerve, hogy otthonunk, a Föld átfogó és sokszorosán összefüggő rendszert alkot, *Kinyilvánítja*, hogy:

1. Elv

A fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak. Ők jogosultak - a természettel összhangban - egészséges és termékeny életre.

2. Elv

Az Egyesült Nemzetek Alapokmányának és a nemzetközi jog elveinek megfelelően az Államok szuverén joga, hogy saját környezeti és fejlesztési politikájukat követve hasznosítsák saját erőforrásaikat, és biztosítsák, hogy a saját fennhatóságuk vagy ellenőrzésük alatt álló tevékenységek ne okozzanak kárt más Államok környezetében vagy a nemzeti fennhatóság határain túli területeken.

3. Elv

A fejlődéshez való jogot úgy kell érvényesíteni, hogy a ma élő és a jövő nemzedékek fejlődési és környezeti szükségletei egyaránt kielégítést nyerjenek.

4. Elv

A fenntartható fejlődés elérése érdekében a környezetvédelemnek a fejlődési folyamat szerves részét kell alkotnia, és nem kezelhető attól elkülönülten.

5. Elv

Valamennyi Államnak és minden embernek együtt kell működnie a szegénység leküzdésének alapvető feladatával kapcsolatban, ami a fenntartható fejlődés elengedhetetlen követelménye ahhoz, hogy csökkenjenek az életszínvonalak közötti egyenlőtlenségek és a világ népeinek többsége jobban kielégíthesse szükségleteit.

6. Elv

Megkülönböztetett fontossággal kell foglalkozni a fejlődő országok, és mindenekelőtt a legkevésbé fejlett és a környezeti hatásokkal szemben leginkább sebezhető országok sajátos helyzetével és szükségleteivel. A környezettel és a fejlődéssel kapcsolatos nemzetközi programoknak egyúttal figyelembe kell venniük minden ország érdekeit és szükségleteit.

7. Elv

Az Államok átfogó közösségi szellemben fognak együttműködni annak érdekében, hogy megőrizzék, megvédjék és helyreállítsák a Föld élővilágának egészségét és egységét. Tekintettel arra, hogy világméretű környezetpusztulásban eltérő mértékben vettek és vesznek részt, az Államok közös de megkülönböztetett felelősséget viselnek. A fejlett országok elismerik azt a felelősséget, amit a fenntartható fejlődés elérésére irányuló nemzetközi törekvésekben viselnek, tekintettel azokra a hatásokra, amelyeket társadalmuk a globális környezetre gyakorolnak és azokra a technológiákra s pénzügyi forrásokra, amelyekkel rendelkeznek.

8. Elv

A fenntartható fejlődésnek és minden ember magasabb életszínvonalának az eléréséhez az Államoknak csökkenteniük kell, illetve ki kell küszöbölniük a termelés és a fogyasztás nem fenntartható módjait, és elő kell segíteniük a megfelelő népesedéspolitikát.

9. Elv

Államoknak együtt kell működniük abban, hogy erősítsék a fenntartható fejlődéshez szükséges erőforrások belső fejlesztését a tudományos és műszaki eredmények kölcsönös cseréjén keresztül a tudományos ismeretek tökéletesítésével, valamint a technológiák fejlesztésének, alkalmazásának, terjesztésének és átadásának elősegítésével, beleértve az új technológiákat is.

10. Elv

A környezeti ügyeket - a megfelelő szinten - a legjobban az összes érdekelt állampolgár részvételével lehet megoldani. Nemzeti szinten minden egyénnek biztosítani kell a megfelelő hozzáférést a környezetre vonatkozó információkhoz, amelyekkel a közhivatalok és a hatóságok rendelkeznek, beleértve az egyes közösségeket érintő veszélyes anyagokra és tevékenységekre vonatkozó információkat, továbbá lehetővé kell tenni a döntéshozatali folyamatban való részvételt. Az Államok segítsék elő és bátorítsák a lakosság tudatosságát és részvételét azzal, hogy széles körben hozzáférhetővé teszik az információkat. Hatékony hozzáférést kell biztosítani a bírósági és igazgatási eljárásokhoz, beleértve a jóvátételt és a helyreállítást.

11. Elv

Az Államok iktassanak törvénybe hatékony környezeti jogszabályokat. A környezeti előírások, célkitűzések és értékrendek tükrözzék a megfelelő környezeti és fejlesztési összefüggéseket. Az egyes országokban alkalmazott szabványok esetenként nem felelhetnek meg más országoknak, különösen fejlődő országoknak, és számukra indokolatlan gazdasági költségeket és társadalmi feszültségeket okozhatnak.

12. Elv

Államok működjenek együtt egy támogató és nyitott nemzetközi gazdasági rendszer elősegítésében, ami valamennyi országban gazdasági növekedéshez és fenntartható fejlődéshez vezethet annak érdekében, hogy jobban lehessen megoldani a környezetromlás problémáit. A környezeti célú kereskedelmi-politikai intézkedések nem képezhetnek önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetést vagy rejtett korlátozást a nemzetközi kereskedelemben. Kerülni kell azokat az egyoldalú intézkedéseket; amelyek az importáló ország fennhatóságán túlmenően foglalkoznak a környezeti problémákkal. A határokon áttérjedő vagy a globális környezeti problémákkal foglalkozó környezeti intézkedéseknek - amennyire lehetséges - nemzetközi egyetértéssel kell alapulniuk.

13. Elv

Az Államok nemzeti törvényeket fognak kidolgozni a szennyezéssel (és egyéb környezeti károkkal kapcsolatos felelősségre és az áldozatok kártalanítására. Az Államok hatékonyan és nagyobb eltökéltséggel ugyancsak együtt fognak működni további nemzetközi jogszabályok kidolgozásában a fennhatóságukon belül eső területeken vagy a fennhatóságuknak kívüli, de általuk ellenőrzött területeken folytatott tevékenységek következtében okozott környezeti károk hátrányos hatásaival kapcsolatos felelősségről és kártérítésről.

14. Elv

Az Államoknak hatékonyan együtt kell működniük minden olyan tevékenység és anyag más Államokba történő áttelepítésének és átjuttatásának elutasításában vagy megakadályozásában, amely súlyos környezetromlást okozhat, vagy amelyet az emberi egészségre ártalmasnak találtak.

15. Elv

A környezet védelme érdekében az Államok, lehetőségeiknek megfelelően, széles körben törekedni fognak az elővigyázatosságra. Ahol súlyos vagy visszafordíthatatlan kár fenyeget, a teljes tudományos bizonyosság hiánya nem használható föl indoklásként a környezetromlást megakadályozó, a hatékonysággal járó intézkedések elhalasztására.

16. Elv

A nemzeti hatóságoknak törekedniük kell a környezeti költségek nemzetközi megosztásának és a gazdasági eszközök felhasználásának elősegítésére, számításba véve azt a megközelítést, hogy elvben a szennyezőnek kell viselnie a szennyezés költségét, tekintettel a közérdekre, és anélkül, hogy a nemzetközi kereskedelmi és befektetési folyamatokat eltorzítsák.

17. Elv

Nemzeti keretekben alkalmazott eljárásként környezeti hatástanulmányokat kell készíteni az olyan javasolt tevékenységekre nézve, amelyeknek nagy valószínűséggel jelentős mértékű káros hatása lesz a környezetre, és amelyek az illetékes nemzeti hatóságok döntésétől függenek.

18. Elv

Minden természeti katasztrófáról vagy egyéb veszélyhelyzetről az Államok azonnal értesíteni fogják azokat az Államokat, amelyek környezetében valószínűleg nagyon rövid időn belül károkat okozhatnak az említett helyzetek. A nemzetközi közösség megtesz minden erőfeszítést az ilyen helyzetbe került Államok megsegítésére.

19. Elv

Az Államok előzetes és időbeli értesítést, valamint tárgyyszerű információt fognak nyújtani a potenciálisan érintett Államoknak az olyan tevékenységekről, amelyeknek jelentős, határokat átlépő káros hatásaik lehetnek; s emellett az érintett Államokkal már idejekorán és jóhiszeműen fognak egyeztetni.

20. Elv

A nőknek létfontosságú szerepük van a környezetgazdálkodásban és a fejlődésben. Ezért teljes körű részvételük lényeges a fenntartható fejlődés eléréséhez.

21. Elv

Mozgósítani kell a világ ifjúságának alkotóerejét példaképeit és bátorságát egy átfogó közösségi szellem kialakításához, a fenntartható fejlődés és a mindenki számára jobb jövő elérése érdekében.

22. Elv

Az őslakos népeknek és közösségeiknek, és más helyi közösségeknek létfontosságú szerepe van a környezet gazdálkodásban és a fejlődésben ismereteik hagyományos gyakorlatuk miatt. Az Államoknak el kell ismerniük és kellően támogatniuk kell azonosságtudatukat, kultúrájukat és érdekeiket, továbbá lehetővé kell tenniük hatékony részvételüket a fenntartható fejlődés elérésében.

23. Elv

Meg kell védeni az elnyomás, uralom és megszállás alatt álló népek környezeti és természeti erőforrásait.

24. Elv

A hadviselés eredendően pusztító hatással van a környezetre. Ezért az Államok a fegyveres összetűzések idején tiszteletben fogják tartani a környezet védelméről rendelkező nemzetközi jogot és szükség szerint együtt fognak működni e jog továbbfejlesztésében.

25. Elv

A béke, a fejlődés és a környezetvédelem egymással összefügg és oszthatatlan.

26. Elv

Az Államok a környezettel kapcsolatos minden vitájukat békés úton és megfelelő eszközökkel fogják rendezni az Egyesült Nemzetek Alapokmányának megfelelően.

27. Elv

Az Államok és népek jóhiszeműen és közösségi szellemben fognak együttműködni az ezen nyilatkozatban megtestesült elvek megvalósításában és a nemzetközi jognak a fenntartható fejlődés területén való továbbfejlesztésében.